

• DELOVNA SKUPINA CK ZKS NA OBISKU V EMONA INŽENIRINGU

Odgovornost in spet odgovornost

• POSPEŠEVANJE IZVOZA IN DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Bo zvezni SISEOT pravično dodeljeval nadomestila?

Do konca leta bodo morali občinski izvršni sveti in mestni izvršni svet ter sivi v Ljubljani zbrati okoli 237 milijard in 550.000 tisoč dinarjev za pokritje izgub istih delovnih organizacij, ki imajo pri izvozu največjo izgubo. Zato so vse samoupravne interesne skupnosti v teh dneh sprejemale družbeni dogovor in samoupravni sporazum o načinu zagotavljanja in usmerjanja dela družbenih sredstev za pospeševanje izvoza.

Domeno je, da ne bodo vse ljubljanske občine in sivi prispevale enako. Tako je te obveznosti razbremenjena skupnost socialnega skrbstva, ki že tako razpolaga z majhnimi zneski denarja, manj pa bodo prispevale tudi tiste in občinske skupnosti otroškega varstva, zdravstva ter vzgoje in izobraževanja. Izvršni odbori posameznih sivi, ki so pripravljali predlog, od kje vzeti denar za pospeševanje izvoza, so si prizadevali, da bi kar najmanj okrnili osnovne programe. Tako je mestna izobraževalna skupnost med drugim zmanjšala sredstva za financiranje gradnje osnovne šole na Fužinah, za nakup opreme pri pouku obrambe in zaštite, skupnost otroškega varstva bo manj, kot je načrtovala, namenila za gradnjo Poti spominov in tovarištva ter za raziskovalne naloge, zmanjšala pa bo tudi režijske stroške. Tudi skupnost za zaposlovanje bo nekaj prištedila pri režijskih stroških, nekaj denarja pa bo lahko dala tudi iz še nerazporejenih sredstev.

Delegati skupnosti za samoupravljanje in otroško varstvo so brez pripomb sprejeli družbeni dogovor in samoupravni sporazum o načinu zagotavljanja in usmerjanja dela družbenih sredstev za pospeševanje izvoza. Na sivi za vzgojo in izobraževanje pa se je oglasila delegatka glasbene šole. Predlagala je, naj bodo glasbene šole oproščene tega prispevka, ker bi jih ta primoral, da povišajo šolnino ali pa zmanjšajo svoje delovne programe. Ta zahteva je spravila večino drugih delegatov v stisko, saj niso vedeli, kako naj glasujejo, ker na osnovnih delegacijah niso razpravljali o tem predlogu. Zato so zadolžili strokovno službo, da ugotovi upravičenost tega zahtevka, dokončna rešitev pa bo odvisna od mestne izobraževalne skupnosti. Nekatere delegate je tudi zanimalo, po kakšnem ključu bo zvezni SISEOT delil ta denar. Kaže pa vsekakor omeniti tudi misel, ki jo je bilo slišati na seji siva za vzgojo in izobraževanje, namreč, da večkratno spreminjanje finančnih načrtov sivi in s tem seveda tudi programov dela, zbujajo občutek neresnosti. D. J.

»Naš temeljni problem je odgovornost do dela. Vsak izgovor nam pride prav, da nekaterih stvari ne naredimo. Zato tudi nismo učinkoviti. Vedno pa je treba zadeve najprej urejati doma. Zato bi morali tudi vi pogledati, katere so naloge komunistov v taki delovni organizaciji, kot je vaša, ki ima neke posebnosti in je pomembna za razvoj našega gospodarstva.« Je na sestanku osnovne organizacije zveze komunistov v Emona Inženiringu povedala izvršna sekretarka v predsedstvu CK ZKS Ivanka Vrhovčak.

Delovna skupina CK ZKS — vodila jo je Ivanka Vrhovčak, v njej pa so bili še Jože Bučar (sekretar MK ZKS), Staša Rejc in Polde Maček (člana CK) ter drago Lukič (strokovno politični delavec na CK) — se je med obiskom v naši občini 8. septembra udeležila tudi sestanka 15-članske osnovne organizacije zveze komunistov v Emona Inženiringu. Člani osnovne organizacije so na sestanku najprej obravnavali uresničevanje sklepov, ki so jih že sprejeli. Ugotovili so, da se s tem ne morejo pohvaliti, kajti v celoti niso izpolnili niti enega sklepa. Zato tudi besede Ivanke Vrhovčak o odgovornosti in o tem, da bi bilo treba kritično oceniti delo komunistov v samoupravnih organizacijah, strokovnih službah in družbenopolitičnih organizacijah. Narava njihovega dela sicer otežkoča, so razložili komunisti iz Emona Inženiringa, da bi povsod delovali tako, kot bi morali. Zavedajo pa se, da to ne opravičuje njihovega ravnanja.

V Emona Inženiringu je zaposlenih okoli 70 delavcev, ki se ukvarjajo s projektiranjem in gradnjo farm, trgovin, hladilnic in skladišč. Delajo tudi zunaj naših meja in tako prinašajo našemu gospodarstvu prepotrebne devize. Z letošnjimi polletnimi gospodarskimi rezultati, o katerih so tudi govorili na tem sestanku,

so v Emona Inženiringu zadovoljni. Vendar pa to še ne pomeni, da so za naprej lahko brezskrbni, saj prav zdaj končujejo precej del v tujini, pa tudi doma je konkurenca vse večja. Prizadevajo si sicer, da bi sklenili pogodbe za nova dela v tujini — želijo prodreti v Latinsko Ameriko, v Afriki bi se radi uveljavili v Nigeriji in Tanzaniji, še naprej pa bi se radi obdržali v Iraku in Maliju, pa tudi v evropskih socialističnih državah. Dela v tujini navadno prinese veliko denarja, vendar so tudi tveganja velika. Trg je treba dolgo časa obdelovati in uspeh ni nikoli znan naprej. Merilo za pridobitev dela zunaj naših meja pa je le kakovost in tudi denarna sposobnost. Velika ovira za nastop Emona Inženiringa na tujem trgu je prav dejstvo, da ne morejo nuditi posojil. Člani osnovne organizacije so na sestanku tudi opozorili na nepovezanost sozda Emona, kadar gre za nastop na zunanjem trgu.

Delovna skupina je pohvalila potek razprave o polletnih rezultatih gospodarjenja v Emona Inženiringu. Razprava je namreč potekala po enotah, delavci pa se niso držali le pri številkah, indeksih, ki velikokrat ne povedo dovolj, temveč predvsem pri vsebini.

D. J.

• GOSTINCI V MOSTAH

VELIKA FLUKTUACIJA DELAVCEV

• LILIJAN PEROŠA — STROKOVNJAK ZA VARJENJE

Pika na i

»Po dvajsetih letih varjenja je to res pika na i,« je nekajkrat v najinem pogovoru, ki se je nanašal na prvo delovno tekmovanje ljubljanskih kovinarjev — bilo je od 10. do 12. septembra — ponovil 43-letni Lilijan Peroša, ki se je tekmovanja udeležil kot član ekipe Slovenija ceste — Tehnika, tozdr Mehanični obrati. Lilijan Peroša je nastopil v skupini varilcev MAG in tu zasedel prvo mesto. Naj pojasnimo, da je MAG mednarodna oznaka za metal aktiv gas, kar pomeni polavtomatsko varjenje kovin v zaščiti ogljikovega dioksida.

Lilijan Peroša se je tega tekmovanja udeležil takorekoč po naključju. V tozdr Mehanični obrati so namreč sklenili, da bi bilo prav, če tudi njihovi kovinarji pokažejo, kaj vedo in znajo. »In vrgli so me v žerjavico,« pravi med smehom Lilijan Peroša. Šele zdaj, ko je že vse mimo, prizna, da ga je nekoliko skrbelo,

Lilijan Peroša se je izučil za plamenskega in obločnega varilca. V svoji stroki se je izpopolnjeval, kolikor se je dalo. »Zadovoljen sem,« pravi, »da je izdelek tudi lep, ne le dober. Danes nekateri menijo, da je že dovolj, če se stvar, ki jo napravijo, le drži skupaj. Američani pa trdijo, da je tudi varjenje umetnost.«

To, da je skrben in nekaj da na videz, se mu je na tekmovanju obrestovalo. V svoji skupini je drugouvrščenega prehitel za več kot 300 točk. Od 1000 točk, kolikor bi jih lahko dobil tekmovalce, ki bi prav vse opravil res brez napake, jih je zbral 711 in bil prvi. Poleg strokovnega dela se je bilo treba na prvem delovnem tekmovanju kovinarjev Ljubljane izkazati tudi v poznavanju samoupravljanja in predpisov iz varstva pri delu. Praktični izdelek, ki ga je napravil po skici, je moral biti lep na oko, a tudi kakovosten. Zvar so namreč pregledali pod rentgenom, preiskovali so, če ne pušča vode, upoštevali pa so tudi čas varjenja in gospodarno ravnanje z materialom. Kot zanimivost je Lilijan Peroša povedal, da se je prvi dan na teoretičnem delu tekmovanja pojavilo 16 tekmovalcev, drugega dne, ko je bil na vrsti praktični del, pa jih je bilo kar pol manj.

Le dober teden po tekmovanju v Ljubljani se je Lilijan Peroša udeležil republiškega tekmovanja kovinarjev v Mariboru. Tam se ni uvrstil tako dobro, toda ali ni že nastop na republiškem tekmovanju veliko priznanje in uspeh? Je! Lilijan Peroša misli prav tako. »Vendar bi bilo lepo,« reče nekoliko tiše, »če bi bil tako dober, da bi odšel na zvezno tekmovanje.« Je že tako, da hoče človek vedno več, da se nikoli ne zadovolji z doseženim. Tako je tudi prav. DARJA JUVAN

Predsednik obrtnega združenja v Mostah Anton Lavrič in predsednik sekcije gostincev tega združenja Zdenko Kregar sta pred kratkim posredovala informacijo o gostincih, ki delujejo v občini. Sestava gostinskih lokalov je v Mostah dokaj pestra — od slaščičarne prek disko kluba do gostilne in nočnega lokala. Vendar pa nobeden od zasebnih gostincev ne nudi prenočišč.

Lani je bilo v naši občini 38 gostinskih obratovalnic, ki so dosegle 49.338.000 dinarjev celotnega prihodka in 10.273.000 dinarjev čistega dohodka. V občinski proračun pa so samostojni gostinci v Mostah prispevali 1.523.000 dinarjev davkov, in to brez prometnega davka na alkoholne pijače.

Njihovo število pa se počasi veča in letos je v občini že 42 gostinskih obratov, med katerimi je 23 gostiln (4 od tega so skupne obratovalnice), 7 okrepčevalnic, 6 bifejev, 4 slaščičarne, nočni lokal in disko klub. V vseh teh obratih je zaposlenih 86 delavcev, od tega kar 42 nekvalificiranih. Polkvalificiranih delavcev je 17, kvalificiranih 25 in le dva imata visoko kvalifikacijo. To pomeni, da je kvalifikacijska struktura precej neugodna. Če k temu dodamo še zelo veliko fluktuacijo gostinskih delavcev, kateri so vzroki zlasti neurejen poslovni čas, dopusti, nerešena stanova-

vanjska vprašanja, se nam ponuja misel, da gostinstvo ob vsem tem ne more biti na kaki zavidljivi ravni.

Kot ugotavljajo pri sekciji gostincev, pa bi lahko z ustreznijo kreditno politiko in ugodnejšimi kreditnimi pogoji za osnovna sredstva ter za gradnjo ali adaptacijo lokalov dosežanje gostinske obrate povečali ter tako razširili svoje zmogljivosti. V novih soseskah pa bi morali urediti manjše gostinske obrate, predvsem okrepčevalnice, takšne, kakršne so se pokazale uspešne že v drugih okolišjih. Tem okrepčevalnicam kot tudi razvoju kmečkega turizma bo v tem srednjeročnem obdobju namenjena še posebna pozornost in je to tudi zapisano v občinskem družbenem planu. Izpolnitev te naloge pa ne bo lahko, saj kmečkega turizma v Mostah praktično ni, za nov lokal pa so potrebna tako velika sredstva, da jih premore le malokateri začetnik. A. D.

Zelje že polni kadi

Že nekaj časa, še posebno pa letos, vse pogostejše beremo na prvih straneh časopisov visokodonečese besede o kmetijstvu in hrani. In prav je tako. Kmetijstvu moramo dati prednost, ne le zato, da postanemo neodvisni od uvoza, postati moramo izvozniki hrane, saj imamo polja, travnike in tradicijo, le še malo organiziranosti nam manjka.

Gradov ata, ki ga vidimo na fotografiji z ženo in sinom, kot najmlajšim kooperantom, pravi, da so kašelsko zelje v starih časih v Trst vozili in ga tam odlično prodajali. No, danes tega ni treba. Ljubljana ga veliko potrebuje, polj je pa vse manj.

Zelje pa na kašelskih njivah še vedno odlično uspeva, čeravno so bile letos prve glave nekoliko drob-

nejše od lanskih, kot so nam povedali v zadrugi Dobrunje, ki bo pri kooperantih kmalu napolnila bazene z 900 tonami kislega zelja in repe. Pri zadruzi pravijo, da je letošnji pridelek poprave, da imajo vsako leto več kooperantov, da je bil letos zelo dober odkup solate, kumar, peteršilja in korenja. Prav zdaj pa na kmetijskem inštitutu preučujejo možnost tunelskega pridelovanja raznih povrtnin na ljubljanskih poljih. Če se bo dobro obneslo, bomo zimi skrajšali peruti tudi z vitamini z naših polj.

Gradovi so letos že v začetku septembra dali prvih deset ton zelja zadruzi in kljub težkemu delu se jim je smejalo: težje so glave, boljše je za sluzek!

Tekst in slika S. GERLICA

— a predlog programa še na rešet

(Nadaljevanje s 1. strani)

Več pripomb, ki jih je po končanih javnih razpravah dobil občinski operativni odbor za pripravo III. samoprispevka, nekatere pa so bile izrečene tudi še na sami seji konference, pa se je nanašalo na skupni program. Tako naši delovni ljudje in občani menijo, da bi morali denar za prenovu lutkovnega gledališča najti drugje ali pa za njegovo dejavnost poiskati ustrezne prostore v kakem drugem posloplju, morda tudi v domu Španski borci. Enakega mnenja so bili tudi za glasbeno šolo. So pa za popravilo mladinskega okrepčališča na Rakitni, saj so obolenja dihal na prvem mestu med boleznimi, za katerimi bolujejo otroci iz naše občine. Vendar pa je tu treba ugotoviti odgovornost tistih, ki so krivi, da se je okrepčališče znašlo v takem položaju. Sicer ni jamstva, da se to, kar se je primerilo že dvakrat, ne bo ponovilo še tretjič.

Delegati naše občinske konference so se zavzeli, da naj samoprispevek plačujejo tudi tisti, ki so le začasno prijavljeni v Ljubljani, a tu živijo že dalj časa in uporabljajo šole in vrtnice, ki smo jih zgradili iz prvega in drugega sa-

moprispevka. Plačevanja pa naj bodo oproščeni kmečki prebivalci — tako je bilo namreč tudi pri I. in II. samoprispevku — ki so uvrščeni v četrtri razred davčnih upravičencev. V skladu z rastjo življenjskih stroškov pa naj se zagotovi tudi vsakoletno povišanje zneska, ki bo določal, kateri občani so zaradi nizkih osebnih dohodkov ali pokojnin oproščeni plačevanja samoprispevka. Svoje stališče do samoprispevka je na konferenci pojasnilo tudi društvo upokojencev. Predlagajo, naj bi upokojenci plačevali le en odstotek od pokojnine, ker sodojo, da je gradnja šol in vrtnice skrb mlade generacije.

Čeprav je bila na dnevni red te seje uvrščena tudi razprava o osnutku pravil in poslovnika OK SZDL ter njun sprejem, so delegati sklenili, da se razprava o teh dveh dokumentih podaljša do 25. oktobra. Na prihodnji seji občinske konference, ki bo predvidoma konec novembra ali v začetku decembra, pa ju bodo, upoštevajoč vse pripombe, sprejeli. Do takrat morajo tudi krajevne konference SZDL pripraviti pravila za delo te organizacije v krajevnih skupnostih. D. J.

Vlak bratstva in enotnosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

Za Srbijo, predvsem za Šumadijo se je začel krvavi oktober. Nemci so po vaseh pobirali moške, stare od 16. do 60 let, in jih streljali.

Enega največjih in najhujših pokolov je doživelo prebivalstvo Kragujevca, mesta z bogato revolucionarno preteklostjo, v katerem je živel in delal tudi Svetozar Marković. V Šumaričah, nedaleč od mesta, so okupatorji postrelili več kot 7.000 ljudi, med njimi tudi dijake gimnazije in njih profesorje.

V teh težkih dneh so se med slovenskimi izseljenci in Srbi razvile resnične prijateljske vezi, ki so se po osvoboditvi potrjevale s krajšimi in daljšimi obiski. Organizirano pa

so se začele te vezi poglabljati s potovanji tako imenovanega Vlada bratstva in enotnosti. Leta 1961 so novinarji mariborskega Večera skupaj s svojimi kolegi Novega puta iz Svetožareva pripravili prvo potovanje nekdanjih slovenskih izseljencev v Srbijo. Od tedaj so ta potovanja postala že tradicionalna in jih vsako drugo leto organizirajo koordinacijski odbori pri občinskih konferencah SZDL. Ob tem vlaku so se razvile prijateljske vezi tudi med tistimi mladimi — učenci, dijaki — nasledniki tistih hrabrih, ki so v Kragujevcu izgubili življenje s pesmijo na ustih, in njihovimi mladimi prijatelji iz Slovenije.

TATJANA KLEPAC

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Izvoz tovarne gospodinske opreme IGO, je če ga primerjamo z lanskim letom, naravnost rekord. Letos so v prvem polletju izvozili štirikrat več kot v enakem obdobju lani, do konca leta pa bodo izvozili desetkrat več kot lani. Pogoj za takšen uspeh je izpolnitev zastavljenega plana. Takšen izreden izvozni uspeh je možen iz dveh razlogov: lani je IGO izvažal malo — komaj dvajsetino celotnega prihodka, medtem ko so se letos odločili za radikalno preusmeritev v izvoz. Drugi vzrok pa je, da so dobili — ne da bi pričakovali — velik posel v Sovjetski zvezi, ki jih veže za naslednjih pet let. Sovjetski partner bi želel naročiti celo več, pa v IGO že to naročilo komajda zmoro. Delež izvoza bo zato v tej tovarni, ki bo ustvarila 410 milijonov din celotnega prihodka, znašal kar 30 %, to je 120 milijonov. Ne glede na posel s Sovjetsko zvezo, se bodo morali v IGO potruditi in do konca leta izpolniti obveznosti tudi do stalnih in odličnih partnerjev, ki so tudi dobri plačniki, kot sta Irak in Alžirija, izvažali pa bodo tudi v Libijo, Angolo in Kongo. IGO bi lahko izvažal tudi na zahod, vendar tega preprosto ne zmoro zato,

ker ima zaposlene vse zmogljivosti.

Tudi v Velani se ubadajo s problemi, kako realizirati zastavljeni plan proizvodnje zaves, saj bolj ko se bliža konec leta, težji je položaj glede redne preskrbe s surovinami. V proizvodnji ne teče vse gladko, saj je ob pomankanju surovin čedalje več zastojev. Manjši dotok zaves iz proizvodnje bodo nadomestili s popraviljem v požaru poškodovanih zaves, vendar bodo te slabše kvalitete in zato tudi cenejše, kar bo pomenilo izpad več odstotkov dohodka.

Na območju Železniškega gospodarstva Ljubljana so v prvih šestih mesecih letošnjega leta za beležili zmanjšanje tranzitnega prometa glede na enako obdobje lani. Tranzit je manjši za 11 %. Na to zmanjšanje so vplivale predvsem transportne omejitve v ZTP Zagreb, ZTO Beograd, italijanskih železnic in še nekaterih drugih železniških uprav. Bistveno je na to vplival tudi izpad v prevozu starega železa iz Češke slovaške, Madžarske in Bolgarije, pa še manjša blagovna menjava med Poljsko in Italijo ter Madžarsko in Italijo. C. P.

Lilijan Peroša pri svojem delu (Foto: D. J.)